

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji

W

NEFROLOGII

Program dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

AKTUALIZACJA 2018

Z upoważnienia Ministra Zdrowia
DYREKTOR
Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Jakub Berezowski

13 LIS. 2018

Warszawa 2002

Aktualizacja programu specjalizacji - 2018

d) Formy samokształcenia – AKTUALIZACJA 2018

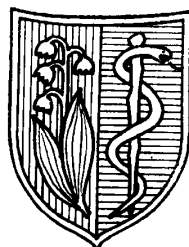
Dodatkowe dni na samokształcenie

Lekarzowi odbywającemu kształcenie specjalizacyjne przysługuje od dnia 1 stycznia 2019 r., 6 dni rocznie na samokształcenie, przeznaczonych na udział w konferencjach, kursach naukowych, kursach doskonalących i innych szkoleniach, związanych bezpośrednio z realizowaną przez lekarza dziedziną szkolenia specjalizacyjnego, zgodnie z wyborem i potrzebami edukacyjnymi lekarza. Termin i sposób wykorzystania przez lekarza dodatkowych dni na samokształcenie wskazuje w uzgodnieniu z lekarzem kierownikiem specjalizacji poprzez odpowiednie skrócenie innych obowiązkowych elementów szkolenia specjalizacyjnego. Skrócenie to nie może dotyczyć kursów specjalizacyjnych a jedynie stażu podstawowego lub staży kierunkowych, przy czym wszystkie elementy szkolenia specjalizacyjnego (staże) muszą być zrealizowane i zaliczone. Kierownik specjalizacji w pierwszej kolejności decyduje o odpowiednim skróceniu czasu trwania stażu podstawowego, a jedynie w przypadku braku takiej możliwości odpowiednio skraca czas trwania staży kierunkowych, przy czym staż kierunkowy nie może ulec skróceniu o więcej niż połowę czasu trwania przewidzianą programem specjalizacji. Dodatkowe dni na samokształcenie nie wykorzystane w danym roku specjalizacji nie przechodzą na kolejne lata szkolenia specjalizacyjnego.

e) Pełnienie dyżurów lekarskich – AKTUALIZACJA 2018

W przypadku pełnienia dyżuru medycznego objętego programem szkolenia specjalizacyjnego w wymiarze uniemożliwiającym skorzystanie przez lekarza z prawa do co najmniej 11 godzinnego dobowego nieprzerwanego odpoczynku, lekarzowi powinien być udzielony okres odpoczynku bezpośrednio po zakończeniu pełnienia dyżuru medycznego zgodnie z art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r., o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 160 z późn. zm.). Okres odpoczynku, o którym mowa powyżej nie powoduje wydłużenia szkolenia specjalizacyjnego.

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji

W

NEFROLOGII

Program dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

Warszawa 2002

Program specjalizacji przygotował zespół ekspertów:

Prof.dr hab. Stanisław Czekalski – konsultant krajowy dziedziny nefrologii
Prof.dr hab. Jacek Manitus – przedstawiciel konsultanta krajowego
Prof.dr hab. Leszek Pączek - przedstawiciel konsultanta krajowego
Dr hab. Andrzej Oko - przedstawiciel konsultanta krajowego
Prof.dr hab. Bolesław Rutkowski – przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego
Prof.dr hab. Jan Duława – przedstawiciel NRL
Doc. dr hab. Marek Tałała – przedstawiciel CMKP

1 - Cele studiów specjalizacyjnych

Uzyskane kompetencje

Celem studiów specjalizacyjnych w nefrologii jest uzyskanie przez lekarza szczególnych kwalifikacji umożliwiających w oparciu o współczesną wiedzę medyczną w tej dziedzinie rozpoznawanie i leczenie chorób nerek oraz stosowanie różnych metod terapii nerkozastępczej, samodzielne rozwiązywanie wszystkich problemów klinicznych występujących w nefrologii w diagnostyce, leczeniu szpitalnym i ambulatoryjnym oraz współdziałanie w profilaktyce chorób nerek o charakterze społecznym: miażdżycy, cukrzycy i nadciśnienia tętniczego.

Ponad to specjalista nefrolog będzie uprawniony do:

- orzekania w sprawach sądowych, lekarskich, ubezpieczeniowych i innych,
- specjalistycznego orzekania o potrzebie rehabilitacji leczniczej, niezdolności do pracy, uszczerbku na zdrowiu oraz niepełnosprawności z powodu rozpoznanych i leczonych chorób układu moczowego,
- wystawiania specjalistycznych opinii, zaświadczeń i wniosków dotyczących leczonych chorych,
- udzielania konsultacji nefrologicznych lekarzom opieki podstawowej i innych specjalności medycznych,
- samodzielnego kierowania oddziałem, stacją dializ lub poradnią nefrologiczną,
- prowadzenia indywidualnej, specjalistycznej praktyki lekarskiej lub udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach grupowej praktyki lekarskiej w dziedzinie nefrologii,
- kierowania specjalizacją w dziedzinie nefrologii innych lekarzy,
- doskonalenia zawodowego innych pracowników medycznych,
- organizowania warsztatu pracy sobie i podległemu zespołowi,
- kierowania badaniami klinicznymi w dziedzinie nefrologii.

Cele edukacyjne

Specjalizujący się lekarz będzie rozwijał i osiągał pożądane cechy osobowości, postępował zgodnie z zasadami etyki lekarskiej, a w szczególności:

- kierował się w swoich działaniach wyłącznie dobrem chorego,
- posiadał społecznie akceptowany system wartości,
- trafnie oceniał zjawiska, procesy i rozważnie podejmował decyzje,
- brał odpowiedzialność za postępowanie swoje i powierzonego sobie zespołu,

Program specjalizacji w nefrologii dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

- posiadał umiejętność tworzenia dobrych relacji z chorym i jego rodziną, a zwłaszcza właściwej komunikacji i sposobu informowania.

Po uzyskaniu specjalizacji w nefrologii lekarz będzie:

- kontynuował samokształcenia w dziedzinie chorób wewnętrznych i nefrologii,
- prowadził stałe kształcenie podległego mu zespołu,
- dzielił się swoim doświadczeniem zawodowym poprzez publikacje i udział w konferencjach medycznych, szczególnie organizowanych przez Polskie Towarzystwo Nefrologiczne i Polskie Towarzystwo Transplantacyjne,
- współdziałał w profilaktyce chorób nerek.

2 – Wymagana wiedza

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w nefrologii wykaże się wiedzą w przedstawionym poniżej zakresie:

1. Anatomia, embriologia i fizjologia nerek i dróg moczowych
2. Patologia i patofizjologia wrodzonych i nabytych chorób nerek i dróg moczowych u dorosłych i u dzieci
3. Diagnostyka laboratoryjna, patomorfologiczna i obrazowa chorób nerek
4. Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej
5. Ostra niewydolność nerek
6. Pierwotne i wtórne glomerulopatie
7. Zapalenia naczyń
8. Choroby tkanki śródmiąższowej nerek
9. Zakażenia układu moczowego
10. Nefropatia zaporowa
11. Kamica układu moczowego
12. Nowotwory układu moczowego
13. Nefropatia cukrzycowa
14. Nadciśnienie tętnicze w chorobach nerek
15. Genetycznie uwarunkowane choroby nerek
16. Nerki a ciąża
17. Odrębności chorób nerek u dzieci
18. Problemy nefrologiczne występujące w chorobach innych układów i narządów z umiejętnością ich rozpoznawania, różnicowania i leczenia
19. Choroby nerek w starszym wieku
20. Progresja przewlekłego uszkodzenia nerek i możliwości jej powstrzymania
21. Przewlekła niewydolność nerek
22. Oczyszczanie pozaustrojowe – metody i umiejętność ich stosowania (hemodializa, hemodiafiltracja, dializa otrzewnowa, plazmafereza)
23. Wykorzystanie metod oczyszczania pozaustrojowego w toksykologii i innych chorobach
24. Postępowanie w urazach wielonarządowych
25. Leczenie immunosupresyjne (metody terapeutyczne, monitorowanie, objawy uboczne – ich rozpoznawanie i leczenie)
26. Podstawy przeszczepiania nerek i opieka nad chorym z przeszczepioną nerką

27. Prewencja, symptomatologia i postępowanie w przypadku problemów psychospołecznych pojawiających się u dorosłych i dzieci z przewlekłymi chorobami nerek oraz w ich rodzinach, problem rodzinnego dawstwa nerki
28. Znajomość problemów etycznych występujących często w praktyce klinicznej i w badaniach naukowych

3 - Wymagane umiejętności praktyczne

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w zakresie nefrologii wykaże się umiejętnościami wykonania:

- badań klirensowych oceniających filtrację kłębuszkową
- badań czynności cewek i aktywności czynnościowo odrębnych segmentów cewek nerkowych
- dializy otrzewnowej, hemodializy i technik pokrewnych,
- dostępów otrzewnowych i naczyniowych, w przypadkach ostrych i przewlekłych

oraz praktyczną znajomością techniki wykonania:

- biopsji igłowej nerki
- badania nerkowego przepływu krwi
- badania ultrasonograficznego nerek i dróg moczowych

4 - Formy i metody kształcenia

a) Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarze specjalizujący się uzyskają zaliczenie uczestniczenia tylko w tych kursach specjalizacyjnych objętych programem specjalizacji, które zostały pozytywnie zaopiniowane przez konsultanta krajowego oraz wpisane na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych organizowanych przez uprawnione do tego podmioty. Lista kursów podawana jest corocznie do wiadomości lekarzy na stronie Internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

1) Kurs wprowadzający: „Wprowadzenie do specjalizacji w nefrologii”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z podstawami dobrej praktyki lekarskiej, podstawami diagnostyki i leczenia chorób nerek

Zakres tematyczny kursu:

- zasady praktyki lekarskiej opartej na wiarygodnych i aktualnych publikacjach
- podstawy farmakoekonomiki
- formalnoprawne podstawy doskonalenia zawodowego lekarzy
- wprowadzenie do nefrologii klinicznej
- anatomia, embriologia i fizjologia nerek
- epidemiologia chorób nerek
- znaczenie badań laboratoryjnych i obrazowych w diagnostyce chorób nerek
- zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej
- zaburzenia gospodarki kwasowo-zasadowej
- ostra niewydolność nerek

- zakażenia układu moczowego
- nefropatia zaporowa
- kamica układu moczowego
- genetycznie uwarunkowane choroby nerek

Czas trwania kursu: 5 dni, w pierwszym roku specjalizacji

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

2) Kurs: „Diagnostyka i leczenie pierwotnych i wtórnych nefropatii”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z aktualnymi standardami diagnostyki i leczenia pierwotnych i wtórnych nefropatii

Zakres tematyczny kursu:

- patomorfologia w chorobach nerek
- nadciśnienie tętnicze a nerki (nerki w nadciśnieniu tętniczym pierwotnym, nefropatia nadciśnieniowa i miażdżycowa)
- glomerulopatie pierwotne
- zapalenia naczyń
- glomerulopatie wtórne
- śródmiąższowe zapalenia nerek
- nefropatia cukrzycowa
- przewlekła niewydolność nerek
- choroby nerek w starszym wieku
- progresja przewlekłego uszkodzenia nerek i możliwości jej powstrzymania
- nerki a ciąża

Czas trwania kursu: 5 dni, w drugim lub trzecim roku specjalizacji

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

3) Kurs: „Dializoterapia”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z metodami i techniką oczyszczania pozaustrojowego

Zakres tematyczny kursu:

- dostępy naczyniowe i otrzewnowe do dializ
- metody dializy otrzewnowej – CADO, ADO
- hemodializoterapia
- metody ciągłe leczenia nerkozastępczego
- plazmafereza
- oczyszczanie w ostrych zatruciach i innych chorobach

Czas trwania kursu: 3 dni, w pierwszym, drugim lub trzecim roku specjalizacji

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

4) Kurs: „Transplantologia kliniczna”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z podstawami transplantologii klinicznej, szczególnie dotyczącymi przeszczepiania nerek.

Zakres tematyczny kursu:

- teoretyczne podstawy przeszczepiania narządów
- aspekty etyczno-prawne przeszczepiania narządów
- kwalifikacja i przygotowanie chorego do zabiegu przeszczepienia nerki
- przeszczepianie nerek od dawców żywych
- technika przeszczepienia nerki
- powikłania po transplantacji nerki
- postępowanie z chorym z przeszczepioną nerką
- ostre i przewlekłe odrzucanie nerki przeszczepionej – metody zapobiegania i leczenia

Czas trwania kursu: 3 dni, w pierwszym, drugim lub trzecim roku specjalizacji

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

5) Kurs: „Promocja zdrowia w nefrologii”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z możliwościami i sposobami działań profilaktycznych w chorobach nerek

Zakres tematyczny kursu:

- czynniki ryzyka rozwoju ostrych i przewlekłych nefropatii
- czynniki ryzyka progresji chorób nerek i sposoby ich zapobiegania
- profilaktyka u chorych na nadciśnienie tętnicze
- rehabilitacja u chorych leczonych nerkozastępczo (medyczna, psychologiczna, społeczna)

Czas trwania kursu: jeden dzień, w pierwszym, drugim lub trzecim roku specjalizacji

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

6) Kurs: „Onkologia w chorobach nerek”

Cel kursu:

Zapoznanie lekarza z problemami onkologicznymi w nefrologii

Zakres tematyczny kursu:

- pierwotne guzy nerek i układu moczowego
- nerki w chorobach limfo i mieloproliferacyjnych
- nerki w szpiczaku mnogim – diagnostyka i leczenie
- powikłania nerkowe po chemioterapii i radioterapii
- możliwości leczenia nerkozastępczego w onkologii

Czas trwania kursu: jeden dzień, w pierwszym, drugim lub trzecim roku specjalizacji

Program specjalizacji w nefrologii dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

Miejsce kształcenia: ośrodek nefrologiczny posiadający akredytację do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie nefrologii, zatwierdzony przez konsultanta krajowego.

b) Staże kierunkowe

1) Staż kierunkowy w nefrologii (w specjalistycznej poradni nefrologicznej)

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Epidemiologia chorób nerek, zasady kierowania chorych do poradni specjalistycznej, choroby nerek wymagające leczenia w poradni specjalistycznej, zasady i zakres współpracy lekarza nefrologa z lekarzem rodzinnym i ze specjalistami w innych dziedzinach, zakres możliwości diagnostycznych w ramach kontraktu poradni z kasami chorych (Funduszem Ochrony Zdrowia); zasady i wskazania do kierowania chorych do leczenia w jednostkach lecznictwa zamkniętego o profilu nefrologicznym, zasady kontynuacji leczenia w warunkach ambulatoryjnych chorych po hospitalizacji w specjalistycznej jednostce nefrologicznej; znajomość specyfiki chorych poddanych leczeniu nerkozastępczemu w warunkach ambulatoryjnych.

Umiejętności praktyczne:

- umiejętność właściwego doboru chorych wymagających jednorazowej konsultacji nefrologicznej lub systematycznego leczenia specjalistycznego,
- umiejętność badania podmiotowego i przedmiotowego ze szczególnym uwzględnieniem symptomatologii chorób nerek,
- umiejętność interpretacji wyników badań dodatkowych - interpretacja wyników badań radiologicznych, izotopowych i laboratoryjnych stosowanych w nefrologii – 200 interpretacji;
- znajomość odpowiedniego doboru leków z uwzględnieniem zmian dawkowania w zależności od stopnia niewydolności nerek oraz dostępności w warunkach leczenia ambulatoryjnego i możliwości finansowych chorego;
- umiejętność udzielenia porady specjalistycznej choremu leczonemu nerkozastępczo;
- praktyczna umiejętność nawiązywania współpracy z lekarzem rodzinnym i lekarzami innych specjalności oraz jednostkami nefrologicznymi lecznictwa zamkniętego.
- Umiejętność samodzielnego kierowania poradnią nefrologiczną, udzielanie konsultacji lekarzom opieki podstawowej i innych specjalności medycznych.

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 5 miesięcy dla 2-letniego programu specjalizacji, 7 miesięcy dla 3-letniego programu specjalizacji

Miejsce stażu: w specjalistycznej poradni nefrologicznej

2) Staż kierunkowy w nefrologii (w klinice nefrologicznej lub oddziale nefrologicznym)

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Wskazania do diagnostyki i terapii w oddziale nefrologicznym; zasady przyjmowania chorych do hospitalizacji z placówek lecznictwa otwartego i innych jednostek lecznictwa zamkniętego; najczęstsze choroby nerek wymagające diagnostyki i terapii w oddziale nefrologicznym; zakres badań dodatkowych wykonywanych w jednostce posiadającej oddział nefrologiczny; rozpoznawanie i leczenie chorób nerek w warunkach specjalistycznego lecznictwa zamkniętego; kwalifikacja chorych do leczenia nerkozastępczego; problemy farmakoekonomiki w chorobach nerek; kierowanie oddziałem nefrologicznym i współpraca z innymi jednostkami lecznictwa zamkniętego oraz poradnią specjalistyczną

Umiejętności praktyczne:

- umiejętność samodzielnego kierowania oddziałem nefrologicznym,
- umiejętność kierowania badaniami klinicznymi w dziedzinie nefrologii;
- umiejętność prowadzenia diagnostyki i terapii w chorobach nerek;
- umiejętność współpracy z innymi jednostkami lecznictwa zamkniętego i poradniami specjalistycznymi;
- badanie ogólne moczu – 50 analiz
- interpretacja wyników badań radiologicznych, izotopowych i laboratoryjnych stosowanych w nefrologii – 200 interpretacji
- zabiegi i procedury wykonywane z asystą (kod B):
 - badanie histopatologiczne skrawka biopsyjnego nerki – 20 badań
 - badanie dna oka i umiejętność jego interpretacji – 10 badań
 - wykonanie badania per rectum z oceną gruczołu krokowego – 20 badań
 - wykonanie biopsji igłowej nerki – 5 zabiegów

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 10 miesięcy dla 2-letniego programu specjalizacji, 16 miesięcy dla 3-letniego programu specjalizacji

Miejsce stażu: w klinice nefrologicznej lub oddziale nefrologicznym

3) Staż kierunkowy w zakresie dializoterapii

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Organizacja oddziału dializ; zasady kwalifikacji chorych do dializoterapii; bezwzględne i względne wskazania do leczenia dializami w ostrej i przewlekłej niewydolności nerek; przeciwwskazania do leczenia nerkozastępczego; zasady doboru chorych do określonej metody dializoterapii; techniki hemodializy i dializy otrzewnowej, zasady wyboru dostępu naczyniowego do dializ; zasady postępowania dietetycznego i farmakoterapii

Program specjalizacji w nefrologii dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

chorych dializowanych; problemy natury psychologicznej i społecznej u chorych dializowanych.

Umiejętności praktyczne:

- Umiejętność kierowania stacją dializ;
- umiejętność kwalifikacji chorego do określonej metody dializoterapii;
- umiejętność kalkulacji kosztów dializy i zawiązywania kontraktów na leczenie nerkozastępcze;
- wytworzenie czasowego dostępu naczyniowego do hemodializy – 5-10 zabiegów
- przeprowadzenie dializy pozaustrojowej i zdobycie umiejętności monitorowania stanu klinicznego chorych oraz parametrów biochemicznych zabiegu – 30 zabiegów
- j.w. w odniesieniu do metod hemofiltracji i hemodiafiltracji – 10 zabiegów
- umiejętność leczenia różnymi metodami dializy otrzewnowej, w tym obsługi cyklera - - 20 zabiegów
- zabiegi i procedury, w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (kod C):
 - wytworzenie przetoki Cimino-Brescia – 3 zabiegi
 - wytworzenie dostępu otrzewnowego – 3 zabiegi

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 4 miesiące dla 2-letniego programu specjalizacji, 7 miesięcy dla 3-letniego programu specjalizacji

Miejsce stażu: w ośrodku dializacyjnym

4) Staż kierunkowy w transplantologii

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Podstawy prawne przeszczepiania narządów; kwalifikacja chorego do zabiegu przeszczepienia nerki, wskazania i przeciwwskazania do zabiegu; przygotowanie chorego do transplantacji nerki; zasady zgłaszania chorego do Centralnej Listy Biorców lub ośrodków regionalnych; układ HLA u człowieka, zasady doboru dawcy i biorcy, podstawy techniki przeszczepienia nerki; zasady leczenia profilaktycznego po transplantacji, mechanizm działania leków immunosupresyjnych; rozpoznawanie i leczenie ostrego i przewlekłego odrzucania nerki przeszczepionej; wczesne i późne powikłania po transplantacji

Umiejętności praktyczne:

- ocena chorego jako kandydata do transplantacji nerki; znajomość zasad zgłaszania chorego do przeszczepu i zakresu badań wymaganych do kwalifikacji;
- umiejętność prowadzenia rozmowy z rodziną chorego w celu pozyskania dawcy żywego;
- praktyczna współpraca z Centralną Listą Biorców;
- zabiegi i procedury, w których lekarz uczestniczy jako druga lub trzecia asysta (kod D)

Program specjalizacji w nefrologii dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

- ⇒ udział w zabiegu przeszczepienia nerki lub udział w zabiegu dokonywanym na przeszczepionej nerce,
- ⇒ przynajmniej dwa zabiegi; umiejętność oceny klinicznej chorego po transplantacji nerki oraz interpretacji wyników badań dodatkowych, w tym badania USG nerki przeszczepionej;
- znajomość i umiejętność rozpoznawania powikłań po transplantacji oraz wskazań do kierowania chorego do ośrodka transplantacyjnego opiekującego się chorym po zabiegu.

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 1 miesiąc

Miejsce stażu: w klinice transplantacyjnej lub oddziale transplantacyjnym

5) Staż kierunkowy w urologii

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Wrodzone i nabyte wady układu moczowego; choroby nerek i dróg moczowych wymagających diagnostyki i leczenia urologicznego; podstawowe metody diagnostyczne stosowane w urologii, wskazania do leczenia operacyjnego; powikłania po zabiegach urologicznych i ich leczenie; specyfika zabiegów urologicznych u chorych na ostre i przewlekłe choroby nerek.

Umiejętności praktyczne:

- umiejętność właściwego doboru chorych wymagających konsultacji lub leczenia urologicznego;
- umiejętność oceny palpacyjnej gruczołu krokowego i założenia cewnika do pęcherza moczowego – 20 badań;
- umiejętność interpretacji badań dodatkowych stosowanych w urologii, w tym badania USG nerek i dróg moczowych;
- udział w zabiegu dokonywanym na nerkach własnych chorego lub drogach moczowych (np. operacja guza nerki, kamicy moczowej, prostatektomii) – przynajmniej dwa zabiegi;
- umiejętność rozpoznawania i leczenia powikłań po zabiegach urologicznych.

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Miejsce stażu: w klinice urologicznej

6) Staż kierunkowy w intensywnej terapii

Program stażu:

Zakres wiedzy teoretycznej:

Wskazania do leczenia w oddziale intensywnej terapii; intensywna terapia stanów nagłych; wskazania do stosowania oddechu kontrolowanego i wspomaganego; specyfika leczenia w oddziale intensywnej terapii chorych na ostre i przewlekłe choroby nerek.

Umiejętności praktyczne:

- umiejętność założenia kontaktu centralnego,
- umiejętność intubacji chorego,
- umiejętność leczenia ostrych zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej.

Forma zaliczenia stażu kierunkowego (u kierownika stażu): a) kolokwium z wiedzy teoretycznej objętej programem stażu, b) sprawdzian umiejętności praktycznych - potwierdzenie, że lekarz wykonał samodzielnie zabiegi lub/i procedury wymienione w programie stażu lub uczestniczył (asystował) w ich wykonywaniu.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Miejsce stażu: w oddziale intensywnej terapii

c) Kształcenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Zabiegi i procedury wykonywane przez lekarza samodzielnie pod nadzorem kierownika specjalizacji lub lekarza specjalisty przez niego wyznaczonego (kod A):

- badanie ogólne moczu – 50 analiz
- interpretacja wyników badań radiologicznych, izotopowych i laboratoryjnych stosowanych w nefrologii – 200 interpretacji
- wytworzenie czasowego dostępu naczyniowego do hemodializy – 5-10 zabiegów
- przeprowadzenie dializy pozaustrojowej i zdobycie umiejętności monitorowania stanu klinicznego chorych oraz parametrów biochemicznych zabiegu – 30 zabiegów
- j.w. w odniesieniu do metod hemofiltracji i hemodiafiltracji – 10 zabiegów
- umiejętność leczenia różnymi metodami dializy otrzewnowej, w tym obsługi cyklera - - 20 zabiegów
- badanie histopatologiczne skrawka biopsyjnego nerki – 20 badań
- badanie dna oka i umiejętność jego interpretacji – 10 badań
- wykonanie badania per rectum z oceną gruczołu krokowego – 20 badań

Zabiegi i procedury, w których lekarz uczestniczy jako pierwsza asysta (kod B):

- wytworzenie przetoki Cimino-Brescii – 3 zabiegi
- wytworzenie dostępu otrzewnowego – 3 zabiegi
- wykonanie biopsji igłowej nerki – 5 zabiegów

Zabiegi i procedury, w których lekarz uczestniczy jako druga asysta (kod C):

- udział w zabiegu przeszczepienia nerki lub udział w zabiegu dokonywanym na przeszczepionej nerce – przynajmniej dwa zabiegi

- udział w zabiegu dokonywanym na nerkach własnych chorego lub drogach moczowych (np. operacja guza nerki, kamicy moczowej, prostatektomii) – przynajmniej dwa zabiegi

d) Formy samokształcenia

Studiowanie piśmiennictwa

Specjalizujący się jest zobowiązany do studiowania literatury fachowej:

Monografie:

1. Choroby Nerek pod red. T.Orłowskiego
2. Nefrologia praktyczna pod red. Z.Hrubego
3. Dializoterapia w codziennej praktyce pod red. B.Rutkowskiego
4. Standardy postępowania w rozpoznawaniu i leczeniu chorób nerek pod red. B.Rutkowskiego i S.Czekalskiego
5. Przeszczepianie nerek pod red. T.Orłowskiego lub najnowsze wydanie polskiego podręcznika w tej dziedzinie
6. Interna pod red. W.Januszewicza i F.Kokota
7. Harrison's Principles of Internal Medicine
8. Dostępny naczyniowy do dializ – pod red. P.Chęcińskiego, S.Czekalskiego, G.Oszkinisa i S.Zapalskiego

Czasopisma:

1. Nefrologia i Dializoterapia Polska
2. Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej
3. Przegląd Lekarski
4. Merkuriusz Lekarski
5. Nephrology, Dialysis and Transplantation
6. Kidney International
7. Annals of Transplantation

Uczestniczenie w działalności edukacyjnej towarzystw naukowych:

Lekarz zobowiązany jest wygłosić dwa referaty na zebraniach naukowych towarzystwa lekarskiego lub na zebraniach naukowych w swoim ośrodku. Ponadto powinien uczestniczyć w konferencjach i zjazdach organizowanych przez Polskie Towarzystwo Nefrologiczne na szczeblach lokalnym i ogólnopolskim.

Przygotowanie publikacji:

Lekarz specjalizujący się w nefrologii powinien przygotować jedną pracę pogładową lub oryginalną z dziedziny nefrologii

e) Pełnienie dyżurów lekarskich:

W okresie specjalizacji lekarz powinien pełnić co najmniej 3 dyżury miesięcznie w oddziale nefrologii.

5 - Metody oceny wiedzy i umiejętności praktycznych

a) Kolokwia

Kolokwia z podstawowych dziedzin nefrologii powinny być zdawane u kierownika specjalizacji lub osoby przez niego wyznaczonej sukcesywnie w trakcie trwania

Program specjalizacji w nefrologii dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia albo tytuł specjalisty w chorobach wewnętrznych lub pediatrii

specjalizacji. Zakres tematyczny powinien być zgodny z wymaganą od specjalizującego się wiedzą w dziedzinie nefrologii, a w szczególności:

- kolokwium z fizjologii i patofizjologii nerek oraz badań czynnościowych i dodatkowych w nefrologii,
- kolokwium z zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej,
- kolokwium z pierwotnych i wtórnych glomerulopatii,
- kolokwium z cewkowo-śródmiąższowych chorób nerek z zakażeniami układu moczowego,
- kolokwium z kamicy układu moczowego i jej powikłań,
- kolokwium z nowotworów nerek i układu moczowego,
- kolokwium z zaburzeń czynności nerek w chorobach innych układów,
- kolokwium z ostrej i przewlekłej niewydolności nerek i leczenia nerkozastępczego, oraz złożenie
- kolokwium z prawa medycznego.

Kolokwia na zakończenie stażów kierunkowych powinny być zdawane u kierownika stażu.

Kolokwia na zakończenie kursu specjalizacyjnego powinny być zdawane u kierownika kursu lub osoby przez niego wyznaczonej.

b) Sprawdziany umiejętności praktycznych

Wykaz sprawdzianów praktycznych powinien być zgodny wymaganymi umiejętnościami wykonywania zabiegów i procedur medycznych (punkt 4 c). Sprawdziany umiejętności praktycznych dokonywane są przez kierownika specjalizacji lub osobę przez niego wyznaczoną sukcesywnie w trakcie trwania specjalizacji i odbywania poszczególnych staży kierunkowych.

c) Ocena publikacji

Oceny i zaliczenia pracy pogładowej lub oryginalnej dokonuje kierownik specjalizacji.

6 - Czas trwania specjalizacji

Dla lekarzy posiadających specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty chorób wewnętrznych lub pediatrii pracujących w specjalistycznym oddziale lub klinice specjalizacja w dziedzinie nefrologii trwa 2 lata, w tym staże, kursy i urlopy; a dla lekarzy zatrudnionych w innych jednostkach 3 lata.

7 - Państwowy egzamin specjalizacyjny

Studia specjalizacyjne w nefrologii kończą się państwowym egzaminem specjalizacyjnym złożonym z części teoretycznej i praktycznej.

Kolejność zdawania poszczególnych części egzaminu:

1. Egzamin testowy (zestaw pytań testowych wielokrotnego wyboru z zakresu wymienionej w programie specjalizacji wymaganej wiedzy)
2. Egzamin praktyczny
 - samodzielna analiza przypadku:
 - a) badanie podmiotowe i przedmiotowe chorego
 - b) zaplanowanie koniecznych badań
 - c) analiza wyników dostępnych badań

- d) ustalenie rozpoznania i przeprowadzenie różnicowania
 - e) zaplanowanie leczenia
 - interpretacja wyniku badania biopsyjnego nerki
 - interpretacja wyników badań dodatkowych
3. Egzamin ustny (zestaw ustnych pytań problemowych i tematycznych z zakresu wymienionej w programie specjalizacji wymaganej wiedzy).
- a) dwa pytania problemowe,
 - b) przynajmniej jedno pytanie tematyczne.

8 - Ewaluacja programu studiów specjalizacyjnych

Program studiów specjalizacyjnych będzie okresowo poddawany ewaluacji i w razie potrzeby modyfikowany przede wszystkim w związku z postępami wiedzy medycznej i koniecznością ciągłego doskonalenia procesu specjalizacji lekarskich - po zasięgnięciu opinii nadzoru specjalistycznego, samorządu lekarskiego, towarzystw naukowych, CMKP i Ministerstwa Zdrowia. Specjalizujący się lekarze oraz ich kierownicy specjalizacji zobowiązani są śledzić i uwzględniać zmiany programowe i odpowiednio korygować proces własnych studiów specjalizacyjnych. Aktualna, obowiązująca wszystkich specjalizujących się lekarzy wersja programu studiów specjalizacyjnych w nefrologii, dostępna jest na stronie Internetowej CMKP www.cmkp.edu.pl